

„Engedjétek hozzám a kisdedeket...”

Preevangelizáció és hitélmény egyházi fenntartású gyermekvédelmi intézményekben

Határon innen és túl címmel 2016 nyarán gyermekvédelmi konferenciát rendezett a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság a debreceni Kölcsey Központban. A záró nap délelőtt-jén nyolc egyházi fenntartású gyermekvédelmi intézmény képviselőjét ültették egy asztalhoz azzal a szándékkal, hogy osszák meg gondolataikat gyermekvédelmi szolgáltatásaiukról, illetve példák sorával illusztrálják tevékenységük, küldetésük lényegét. Az alábbiakban a pódium-beszélgetés szerkesztett változata olvasható.

Kósa Attila vagyok Szatmárnémetiből, a Szatmári Egyházmegyei Karitásztól képviselőként. Alapvetően hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek szóló oktató-nevelő és szociális szolgáltatásokat működtetünk az egyházmegyéhez tartozó Máramaros és Szatmár megyében. Óvodáskorúaknak napközi foglalkoztatásokat, iskolásoknak tanulmányokat tartunk fenn, illetve kisebb léptékben, de a fejlődésben akadályozottaknak vagy fogyatékosokkal élőknek korai fejlesztő és gyermekrehabilitációs programokat kínálunk.

Ludescher László, a Gyulafehérvári Katolikus Karitásztól ágazati igazgató vagyok. Erdély hét megyéjében dolgozunk, s már a fogantatástól próbálunk odafigyelni a gyerekekre. Korai nevelő-fejlesztő foglalkozásokat tartunk, délutáni oktatással, romainTEGRÁCIÓVAL foglalkozunk. Van egy családi típusú otthonunk, huszonkét gyerekkel, de fogyatékkal élő gyerekek rehabilitációját is végezzük szakemberek és önkéntesek segítségével.

Fábián Ildikó vagyok, a Magyarországi Református Egyház Gyermekvédelmi Szolgálatának nevelőszülői hálózatának intézményvezetője, református lelkész. Egyházunk 2009-ben hozta létre a nevelőszülői hálózatot. Ezt működtetjük otthon nyújtó ellátás keretében, és utógondozói ellátottakról is gondoskodunk. Ezerkétszáz gyermek van a rendszerben, hat-száz nevelőszülővel. Folyamatosak a képzéseink, a mi szakembereink is lelkiismeretesen és természetesen Istenbe vetett hittel végzik ezt az áldozatos tevékenységet.

Bíró István, a Hajdúsági Görögkatolikus Gyermekvédelmi Központ intézményvezetője vagyok, s három intézmény nevében ülök itt. 2011-ben püspök atya megalapította a Szent Lukács Szeretetszolgálatot, kifejezetten azzal a céllal, hogy a görögkatolikus egyház társadalmi szerepvállalása kiteljesedjen. Feladatátvételével három intézményt hoztunk létre Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar megyében. Huszonnyolc lakóotthonunk van, egy anyaotthonunk, ahol az anyák együtt lehetnek a gyermekükkel – ezt már saját erőből alakítottuk ki –, illetve nevelőszülői hálózat működik, lefedve a két megyét. Ezerkilenc gyerekünk van.

Miklósi Balázsnak hívnak, a Váci egyházmegye képviselőjében ülök itt, a Szegletkő Gyermekotthon vezetője vagyok. Az egyházmegyében gyermekvédelmi alapellátásban családi napközi hálózatot működtetünk, a Ceferino-hálózat pedig egy cigánypasztorációs szolgálat, amely nemcsak nappali ellátást, hanem közösségfejlesztést és közösségépítést is magában foglal. Ezenkívül a szakellátás területén hatszáz fős nevelőszülői hálózatot működtet az egyházmegye, melynek Szegletkő Gyermekotthonában speciális szükségletű fiúgyerekeket látunk el.

Éles Mariann vagyok, a Baptista Tevékeny Szeretet Misszió belül a nevelőszülői hálózat szakmai vezetőjeként vagyok jelen. Nevelőszülői hálózatunk, illetve alapellátásunk működik a misszió belül. Családi napközik működtetésével foglalkozunk, illetve nevelőszülői hálózattal veszünk részt a gyermekvédelemben.

Daám Tibor vagyok, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató részéről. A Szeged–csanádi egyházmegye szolgáltatója több megyében is jelen van. Szakellátásban gyermekotthonokat és nevelőszülői hálózatot működtetünk. Több ezer gyermekről gondoskodunk Bács-Kiskun, Csongrád, Komárom-Esztergom megyében, de más megyékben is tevékenykedünk kisebb létszámmal. Jómagam a hajósi gyermekotthont vezetem Bács-Kiskun megyében.

Páll Miklós vagyok, a miskolci egyházmegyétől érkeztem. Mi vagyunk a legfiatalabbak. 2013-ban keresztény nevelőszülői képzés során alapítottunk egy nevelőszülői hálózatot. Emellett állami feladatot is átvettünk az abauji és zempléni területeken. Összesen közel kétszáz nevelőszülőnk van, és tizenegy lakásotthont működtetünk. Csaknem hatszázötven gyermekről gondoskodunk. Mivel fiatal az egyházmegyénk, jelentős oktatási, szociális és gyermekvédelmi intézményi múltra nem tudunk visszatekinteni. A sokkhatás után vagyunk, és a megoldásokat keressük.

*

Két héttel ezelőtt a cigánytanodát vezető Somos László kaposfői esperes-plébános az ezüstmiséjét tartotta. Egy roma bakfislány egyebek mellett ezt mondta laudációjában: „A te szememben mi nem tájszámok s különféle adatok vagyunk... te mindig félig telt pohárnak láttál benniünket, nem pedig félig üresnek, s mindeközben elvezettél benniünket Jézushoz.” Somos atya tanítványa tulajdonképpen megfogalmazta, mit kell, kellene tennie az egyházi gyermekvédelmi rendszernek. A gyermek istápolása, az oktatásban és az egészségügyben való részvétel, a samaritánus lelkület soha nem volt idegen az egyháztól. A kétezer éves keresztény-keresztény értékrend mit ad, mit adhat, milyen többletet kínál az intézményeinknek?

Páll Miklós: Mi minden gyermeket úgy tekintünk, mint Isten nagy virágoskertjében egy csodálatos virágszálat. Ahogy ebben a kertben nincs két egyforma virág, úgy nincs két egyforma ember sem. Az Úr Jézus mindenkiért meghalt és feltámadott. Ha ő életét adta a kereszten egyénileg és mindenkiért, akkor nekem sincs jogom ahhoz, hogy egyik embert megkülönböztessem a másiktól. A gyerekeket is egyformán szeretjük. Mindegy, hogy milyen a bőruk, a hajuk színe, az iskolázottságuk, s hogy milyen gazdasági körülmények

között élnek. Isten végtelenül szeret minden embert; engem is, a másikat és a harmadikat is. Ezzel a tudattal tekintünk minden védencünkre, akiket a nevelésük során természetesen szeretnénk helyzetbe hozni. Ahogy Jézus mondja, hogy „életük legyen és bőségben legyen”. Mit jelent a bőség? Elsősorban Isten áldását. Erkölcsi tartást, önbizalmat, hitet, eligazodást ebben a sokszor összezavarodott világban, ahol nem minden arany, ami fénylik. Ezért arra biztatjuk őket: nézzék meg a dolgok belsejét, s döntsenek arról, életükből mit kell eldobni és mit kell megőrizni.

Fábián Ildikó: Mi is a Szentírás alapján gondolkodunk ezekről a kérdésekről. A Szentírásban számtalan helyen olvashatunk arról, hogy Jézus is fontosnak tekintette a gyerekeket. Azt mondta: „Engedjétek hozzám a gyermekeket, az ilyeneké az Isten országa!” Vagy: „Aki egy gyermeket befogad az én nevemben, az engem fogad be, és azt fogadja be, aki engem elküldött.” A keresztyén ember élete elképzelhetetlen ezen értékek nélkül, s csak ilyen lelkiséggel lehet közelíteni a gyermekvédelemhez. Úgy tekintünk minden gyerekre, ahogy Isten is tekint rájuk, hiszen mi valamennyien az ő gyermekei vagyunk – kicsik vagy idősebbek. Arra törekszünk, hogy próbáljunk meg valamit visszaadni mindabból, amit értünk tett Krisztus. Próbáljuk őket „odaszeretni” a Jóistenhez. A gyerekek életében a hit, az Istenbe vetett reménység kapaszkodó. Plusztöltet, de csak akkor, ha meg tudjuk mutatni, eléjük tudjuk élni. Az a kaposfői kislány, akit Sándor említett, az atya személyes életéből látta meg, mit tett értük. Azt érzékelte, nemcsak beszél róluk és a problémáikról, hanem tesz is értük. Mi életünkkel, cselekedeteinkkel megpróbáljuk megmutatni, ki Isten, s mit tett értünk Jézus Krisztus. Ha ezek a gyerekek kikerülnek a szakellátásból, akkor az életükbe egyszer visszajöhet a nálunk átélt élmény, s az a tudat, hogy mindig van remény. A nehéznek, szinte megoldhatatlannak tűnő helyzetekben is ott van Isten, aki képes utánunk nyúlni. Az ember tudja, minden gödörből csak felfelé vezet út.

Miklósi Balázs: Tizennyolc évig nem egyházi, hanem állami fenntartású intézményben dolgoztam jól-rosszul, s én akkor is a kétezer éves egyház tagjának éreztem magam. Úgy vélem, az állami fenntartásban működő intézményekben ugyanolyan elkötelezett és ugyanolyan értékeket megjeleníteni képes emberek dolgoznak, dolgozhatnak, mint az egyházi fenntartók által működtetett intézményekben. Az a kérdés, mi az a többlet, amit a szolgáltatásain keresztül tud nyújtani az egyházi fenntartó. Ez óriási felelősség, az egyéni felelősségem is, hogy vezetőként miként működtetem az intézményt. Azt élem meg a mindennapjaimban, hogy rendszerszinten milyen módon jeleníthetem meg azt a szeretetet, amely képes arra, hogy megváltoztassa a gyermekek életét. Azt látom, hogy olyan sérülésekkel, olyan megpróbált életutakkal érkeznek hozzánk, amikben egyértelmű, hogy emberileg semmifajta segítséget nem tudunk nekik nyújtani. Persze tudunk, hiszen sokféle módszert bevetünk, de ha őszinték vagyunk önmagukkal, akkor azt mondhatjuk, pusztán emberileg semmifajta megoldás nem látszik az életükre. Ebben a helyzetben tudja talán egy egyházi fenntartású intézmény rendszerszinten megjeleníteni, hogy mégiscsak létezik megoldás. Alázatot kíván, hogy belássam: amit tudok, megteszek, de tisztában vagyok azzal, hogy az igazi gyógyítást nem én hajtom végre; jóllehet egy kis részben talán rajtam is múlik, megtörténik-e.

Amikor egy fiú elszökött tőlünk, és autóval utolértem az út szélén, megkérdezte: „Balázs bá, maga utánam jött?” Merthogy ilyet ő eddig még nem tapasztalt meg. Másfél év múlva

ugyancsak őt egy hosszú szökéséből hoztam haza a befogadó otthonból, és próbáltam a kocsiban tartani. Azt éltem meg, amit sokszor a saját életemben is. Ott voltam, kínáltam neki egy egészen más életet, ő pedig köszönte szépen, nem kért belőle. Nehéz helyzet volt, azt gondoltam, alkalmatlan vagyok erre a feladatra, mert nem tudtam megtartani. Ezzel én is így vagyok. Az Úristen vár engem, kínál egy jobb életet, elfogadom vagy nem, rajtam áll... Mi ott vagyunk, s intézményesen kínálunk nekik egy másfajta életet, viszonyulást, értékrendet, amiből ők vagy kérnek, vagy nem. Az a mi felelősségünk, hogy folyamatosan kínáljuk.

Bíró István: Hadd közelítsek a gyakorlat oldaláról! Végy ezer gyermeket, háromszáz dolgozót, háromszáz nevelőszülőt és egy egyházi fenntartót. Mitől lesz keresztény az intézmény, amikor azt sem tudjuk, hogy a gyerekek melyik felekezethez tartoznak, vannak-e ismereteik a hitről, a vallásról? A dolgozók tíz százaléka vállalja, hogy felekezethez tartozik, s a fenntartónak is vannak bizonyos elvárásai. Ez nem úgy van, hogy egy év után elmondható: már érvényesül nálunk a keresztény szemlélet. Mindenhez idő kell. Onnan indultunk, hogy az első évben, amikor a gyerekfelügyelő meglátott egy papot reverendában, aki egy nálunk gyakorlatozó kispapot keresett, úgy megijedt, hogy behúzta maga után az ajtót, majd tízig számolt, s aztán bújt elő. Láta, hogy a pap ugyanolyan ember, mint mi, olykor rövidnadrágban, papucsban van. Jót beszélgettek, s barátság lett a találkozásokból.

Idén – több év elteltével – már a harmadik zárándokutat szervezzük. Rómában, Szentkúton már megfordultunk, most következik Máriapócs, ahova a dolgozók mennek. Ebben az évben atyákat, lelkivezetőket rendeltünk ki; huszonnyolc lakásotthonunkba tizenhárom atya jár heti rendszerességgel, vagy amikor szükség van rá, hogy felnőttekkel, gyerekekkel találkozzon, beszélgessen. Nem kis görögkatolikus gyerekek neveléséről van szó, hanem pusztán arról, hogy a keresztény kultúrkörrel kapcsolatos ismereteket átadják. A dolgozók is ki vannak égve, ezért meg kell erősíteni őket a hivatásukban. E téren is nagy a felelőssége az egyháznak; a fenntartónak éreztetnie kell, hogy a munkatársak ugyanolyan fontosak, mint a gyerekek. A kétnapos máriapócsi rekreációs lelkigyakorlaton a lakásotthoni teamek együtt vesznek majd részt, három intézményünkkel vegyesen, s amikor már megnyíltak egymás előtt a kollégák, könnyebb megtalálni a közös hangot. Az első napon a terápiás végzettséggel rendelkező atyák egész katartikus állapotba tudják hozni a dolgozókat, akik jól kisírhatják magukat, s ha már túl vannak ezen, este akár együtt borozhatnak, aztán egy wellnessnap következik, hogy tovább oldódjanak. Nagyon kell a kikapcsolódás, akár egy napos kirándulásokkal is, amelyeken az atyák, a pszichológusok, a munkatársak együtt vesznek részt.

Szóval meglehetősen hosszú folyamatról van szó, gyorsan semmit sem tehetünk. Püspök atya azt mondta, szelíd ajánlással „terítsük” közéjük az odaterítenivalót. Szerencsére eredményeink is vannak, amelyekre büszkék lehetünk. Az egyik egy projekt, amely lehetővé teszi, hogy a kispapok egyéves szakmai gyakorlaton vehessenek részt nálunk. Akár napi nyolc–tizenkét órát is hajlandók a lakásotthonokban tölteni – a hivatalos hat helyett –, mert beleszerettek az ottani közegbe. Egy húsz-huszonegy éves, papságra készülő, életcélal rendelkező fiatalember másként néz a lányokra, vagyis nem azt akarja, amit esetleg ők tőle. Természetesen a kísértés is jelen van, de a kispapok komoly férfiszerepet adnak a fiúknak, és a kortárscsoportjuk tagjaiként olyan dolgok tudói és segítői, hogy sok problémát

velük közösen oldunk meg. Jó barát, testvér, példakép lehet egy kispap, ám amikor egy tizennégy éves lány „megtapasztalja, hogy nadrág van rajta”, és mielőtt rámászna, megkérdezi a kispaptól, hogy „milyen pozícióban szeretnéd?”, nem azt a választ kapja, hogy „próbáljuk ki!”. Ehelyett inkább megmagyarázza, hogy akkor fog szexuális életet élni s a családtervezéssel foglalkozni, ha majd megnősül. A lánynak pedig előbb-utóbb feltűnik, hogy nem úgy néznek rá, mint annak idején a 4-es úton.

A baptistáknál hogy van ez?

Éles Mariann: Fontosnak tartjuk az egyház szerepét a szolgáltatásainkban, mivel azt látjuk, hogy ezek a gyerekek, illetve családok az Istennel való kapcsolatkeresés és -találás során olyan kapaszkodóhoz jutnak, olyan segítséget kapnak, amely által szellemileg, pszichésen, fizikális értelemben kimagaslanak a társadalmi rétegükből, és mintát nyújtanak a körülöttük élőknek. Ilyenkor elindulhat egy másfajta fejlődés... Több tanodaprogram van, valamint a tehetséggondozás keretében próbálunk feljűk fordulni, és azt tapasztaljuk, hogy a szülők egy idő után ezt az értékrendet ízelgetik, majd megpróbálják elfogadni, és a későbbiekben sokan befogadják. Ennek köszönhetően minőségi változás áll be a családok életében. Tudatosabbá válik például a gyermekek tervezése, vállalása, nevelése. Érdeemes tehát elindulnunk ezen a nagyon keskeny és nehezen járható úton, mert van értelme.

Sokáig a felnőttellátásban dolgoztam, szenvedélybetegekkel, pszichiátriai betegekkel foglalkoztam, akiknek a legnagyobb százaléka a gyermekkorban elszenvedett traumák miatt került be az alapellátásba, később pedig a szakellátásba. Intézményeinkben a lelkipásztorok segítségével olyan kapaszkodót nyújthattunk számukra, amelyeket más keretek között nem tudtunk volna. Ennek köszönhetően ezek az emberek gyógyultak, más irányból közelítettek önmagukhoz, megpróbálták megbocsájtani maguknak, s elkezdtek értékelni saját individuumaikat. Ugyanezt tapasztaljuk a gyerekeknél is. Amikor kezdetét veszi ez a lelki folyamat, fokozatosan csökken az önvád; a „biztos én vagyok a hibás” attitűd helyett egyre inkább feloldódnak Isten szeretetében. Amikor a vér szerinti, illetve a nevelőszülők is felfedezik ezt az utat, mi több, folytatják és képviselik, akkor még inkább érzékelhető, hogy a hit óriási hatással van nemcsak a gyermekek, hanem az egész család lelki fejlődésére.

Nevelési-oktatási intézményekben természetesen találkozik a gyerek a Bibliával, de más, ha a nevelőszülők megjelennek a gyülekezetben, hiszen teljesen más mentalitással, nevelési megoldásokkal fordulhatnak a gyerekek felé. A nem baptista nevelőszülők is elfogadják ezt a hitéleti alaplehetőséget, s igény szerint lelkipásztorokkal is találkozhatnak. E szempontból is nagyon fontos és erős teljes az egyház támogató szerepe.

Az egyházi vezetőknek mennyire sikerül kiválasztani a legrátermettebb alkalmazottakat? Mennyire megy ez könnyen? Mennyi idő kell ahhoz, hogy bebizonyosodjon: helyesen választottak, vagy éppen ellenkezőleg: tévedtek? Hogy tudjátok kezelni az efféle gondokat, problémákat?

Ludescher László: Egy régi viccel kezdeném: „Mi a különbség a teológus és a geológus között? Ég és föld.” Ezért a szociális téren működő egyházi szervezet megpróbálja összegyűrni a „geológust a teológussal”, hogy valamilyen módon összekössük az eget a földdel.

Néha egyházi dolgokban „elszálltunk”; ismerjük az egyház tanait, a dogmatikát, ám a megélésével bajok vannak. A munkatársak kiválasztásánál mindenképpen keressük az öszvér, hibrid „teológus-geológus” munkatársakat. Szerencsére akadnak is olyan kollégák vagy önkéntesek a segítőszakmákban, akik azt vallják, hogy hitük megélésének nem a templomban vagy a sekrestyében kell megtörténnie, hanem gyakorlati, konkrét módon. Odafigyelünk és nagyon vigyázunk ezekre az értékes emberekre. Persze nem könnyű megtartani a helyes arányt; míg az egyik oldalon megvan ugyan a „keneteljesség”, de hiányzik a szakértelem, a másik oldalon rögtön jelentkezik a dilemma: a kimondottan jó szakembert vagy a pozitív egyházi kötődésű jelöltet válasszuk-e? Arra törekszünk, hogy olyan munkatársra gyűnjünk szert, akiben mindkét oldal megvan.

Van egy piramis a napi tevékenységgel, amelyen kicsi projekteket értek, vízióval, stratégiával, de ha nincs meg az alap, az értékrend, amiből munkánk fakad, és ez nem párosul erkölcsi tartással, akkor minden darabjaira hullik. Katolikus, református, ortodox munkatársainknak éppen ezért olyan töltekezési lehetőségeket ajánlunk fel, amelyekből lelkileg is épülhetnek.

A református nevelőszülői hálózatban mennyire nehéz vagy könnyű a választás?

Fábián Ildikó: Könnyű, mert a fenntartó azt az iránymutatást adta, hogy nálunk csak azok lehetnek nevelőszülők, akik bemutatják a területen élő református lelkipásztor ajánlólevelét.

Így könnyű! Igaz, a katolikus általános iskolába vagy gimnáziumba is be lehet úgy jutni papi ajánlással, hogy se a gyerek, se a szülő nem jár templomba...

Fábián Ildikó: Bizonyára van erre is példa, de hatszáz embert nem tudunk kontrollálni, hiszünk a pecsétes papírnak. Az idő úgyis meghozza az eredményt. Ha idekerülnek hozzánk, mi, vezetők beszélhetünk a nevelőszülőkkel. Az a tapasztalat, hogy azok az emberek, akik számára a református értékrend nem értékrend, nem tudnak megmaradni közöttünk. Vagy befejezik a nevelőszülői tevékenységet, vagy elmennek más fenntartóhoz.

A szentség, Ferenc pápa szerint, trambulín a természetfeletti felé. Parókus úr, te mit tapasztalsz, védenceitek hogy juttathatók el eddig?

Páll Miklós: Nehéz helyzetben vagyunk. Amikor elindítottuk a keresztyén nevelőszülői képzést, mi magunk választottuk, de jelentkeztek rá, s amikor az államtól átvettük a feladatot, kétszáz nevelőszülővel találtuk szembe magunkat, és nyolcvan-egynéhány dolgozóval. Ebben a helyzetben mit tegyen egy egyházi fenntartó? Ha nézem a két oldalt: a korábbi, állami fenntartású nevelőszülői hálózatot és a munkatársakat, valamint a saját nevelőszüleinket, akkor azt mondhatom: mi voltunk tízen, a másik oldalon pedig kétszáznyolcvanan. Püspök atyával sokat beszélünk erről, és arra jutottunk, hogy mindenkiket próbáljunk „jóvá szeretni”. Ne a ráeröltetés legyen a cél, inkább törekedjünk sok-sok beszélgetésre, megmutatva értékeinket. Azzal fordultunk az idősebb munkatársakhoz: „Ugye tetszik emlékezni, milyen volt a gyermekkor temploma?” „Hát hogyne, még

ministráltam is” – jegyezték meg többen. Beindult valami; szívük-lelkük mélyén észrevették, nem szeretnék a mi rítusunk gyakorlójává tenni őket, s a természetfeletti a természetesre épít. Tehát nem lehet kikerülni..., először emberek legyünk, és utána jön az Isten áldása. Ezt az utat követtük. Így a nevelőszülők és a lakásotthoni nevelők között vannak görögkatolikusok, római katolikusok, reformátusok, szektákhoz vagy sehova sem tartozók. Közös feladatunk, hogy jóvá szeressük őket, s akkor talán könnyebben eljuttathatók a szentségekig.

A kegyelem ügysem személyválogató...

Páll Miklós: Igen, nem tudhatjuk, a Szentlélek ereje hol, kit, hogyan érint meg, s miként nővekedik a megérintett szívében a kegyelem pillanata. Szeretnék eszközök lenni, segítői annak, hogy minden dolgozónk fontosnak tartsa a rábízott gyerekeket, akik Isten képmásai. Ahogy Isten nézi, szereti őket, nekünk is úgy kell rájuk tekinteni és szeretni őket, de egymást is. Sokszor nagyon nehéz ez, mert előjön belőlünk az emberi oldal, ám az imádásos lelkinapok kiváló alkalmak a töltekezésnek.

Amikor átvettük a feladatot, és láttuk a ránk bízott gyerekek arcát, akkor minden gyerekcse neve rákerült egy szentképre. A mi egyházmegyénk védőszentje *Keresztelő Szent János*. A neveket odaadtuk az atyáknak, akik elvitték a parókiákra, és szétosztották az imádkozó hívek között. Így tehát minden gyerekért mindennap imádkozik valaki. Nincs személyes kapcsolat közöttük, de szüntelen ima folyik értük. Megragadtuk ezt az eszközt is, hogy életünkben kivirágozzon a kegyelem.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság deklarálta is szeretné megvalósítani abbéli szándékát, hogy lelkigondozással foglalkozó munkatársaival, illetve a helyi egyházak képviselőivel, önkéntesekkel a szociális otthonok lakóit visszavezesse a vallásgyakorláshoz, a gyermekvédelmi ellátórendszerben lévőket pedig elvezesse a hithez. Az Ágota Alapítvány által fenntartott intézményekben mi a gyakorlat?

Daám Tibor: Az indulás után egy évvel kezdtem dolgozni a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónál. Akkor nem voltak direkt egyházi megnyilatkozások. Mivel egy működő rendszert vett át egyházi szolgáltatónk, amelyben korábban éveken, évtizedeken keresztül nemigen jelenhetett meg a keresztény értékrend, ezért nem lehetett éles váltásban megkezdeni a pasztorációt. A kezdetekben elsősorban a preevangelizációra helyeztük a hangsúlyt. Ha egy szóval szeretnék válaszolni arra, hogy ki Isten, azt mondhatjuk: Isten a szeretet. E vonatkozásban egyértelmű határozottságot tapasztaltam a Szent Ágota vezetőitől; a gondviselés által mellénk rendeltettek szeretetet kell adni, hiszen olyan gyerekekkel találkozunk, akik mások vétkei következtében szenvednek szükségletet. A *Kothencz János* alapító által életre hívott és elindított rendszerből hadd emeljem ki az organikus együtt épülés modelljét, amelyben felnőtt és gyerek közösen él meg élményeket, amikor egymástól kapunk szeretetet, és a gyerek is, a felnőtt is gazdagodik. Gyakran szervezett élményprogramokban, de leginkább a hétköznapiakban megvalósuló történések ezek. Kifejezetten egyházi környezetbe csak ritkán visszük gyerekeinket, akkor is csak komoly előkészítés után. Ma ott tartunk, hogy lakásotthonainknak védőszentjei vannak, akiket

a gyerekek választottak ki. Olyan szentet választottak, akiről már tudnak valamit, aki példakép lehet számukra. Egyébként ökumenikus szellemben, nagy nyitottsággal közelítünk a gyerekek felé, akiknek jelentős hányada egyáltalán nem hisz, vagy ez ideig nem találkozott a hittel. Munkatársainkkal törekszünk példát adni nekik, s miután az elmúlt egy-másfél évben egyre több direkt helyzetet idéztünk elő a hit megismertetése, átadása terén, olyan kollégák is megnyíltak, akik korábban közömbösek voltak. Hétfőnként teljesen szabadon leülünk a gyerekekkel – hála Istennek, egyre többen vagyunk –, s Bibliát olvasunk, beszélgetünk, imádkozunk. Azt különösen felemelő látni, hogy az a gyerek, aki úgy került be a gyermekotthonba, hogy számára nincs Isten, később saját szavaival mond köszönetet az Úrnak. Hívó emberként magam is megrendülök azokban a pillanatokban, amikor egy korábban hitetlen gyerek – akinek nem volt reménye – testvérként engem erősít meg a hitemben. A preevangelizáció után egyre több elem kerül elő a helyi sajátosságoknak megfelelően. A gyerekeket személyi adottságaikra figyelve próbáljuk integrálni az egyház-községekbe. Van, aki örömmel áll be ministrálni, ám olyan is akad, aki nem szeretne részt venni a hit aktusaiban. Nálunk – talán a gyermekvédelmi törvénynek köszönhetően is – mindvégig volt lehetőség arra, hogy a gyerek a maga hite szerint éljen. Három éve dolgozom a hajósi gyermekotthonban, s most azt látom, hogy olyan kollégák olvasnak a gyerekeknek szabadidőben a Bibliából, akik korábban nem beszéltek, nem olvastak Istenről. Ellesték más kollégáktól a jó példát. Ha lehetőséget adunk – nekünk ez a dolgunk –, akkor csatornát nyitunk. A szél pedig ott fúj, ahol akar. Ugyanakkor egyfajta türelmetlenség munkál bennünk, mert gyorsabban s többet akarunk, mert olykor a gyerek kevés időt tölt nálunk. És lehet, hogy csak ez az az idő, ami alatt volna esély arra, hogy elindulhasson az újjászületés útján. Ehhez pedig folyamatosan kapunk ajándékokat.

A hit közösségépítő erőként is jelen van közöttünk. A karitásznál is...

Kósa Attila: A karitás a szeretetszolgálat intézményesült formája, és ebből következően a szakmaiság, illetve a keresztyén értékrend, a szociális tanítás mindennapi megélése egyaránt megjelenik a jó cselekedetek többségében. Mindennek a keretét a közösségi megélés is adja, ami a testvérszervezetekhez hasonlóan működik, s amit különböző hitéleti események mentén igyekszünk tudatosan építeni és fenntartani. Ugyanakkor ezt a fajta közösségi megközelítést munkánk során is próbáljuk hasznosítani, mert miközben egyik oldalon az egységiséget, egyéniséget próbáljuk kibontani, a másik oldalon tudjuk: mindennek színtere a közösség. A közösségépítés és a közösségfejlesztés szakmai oldalról is része a tevékenységünknek.

Ludescher László: Munkatársainknak néhány apró programot próbálunk felajánlani, amelyek fokozzák a kollektíva kohézióját. Advent idején például, nem kötelező programként, nyolc és negyed kilenc között a közelben dolgozók összegyűlnek, felolvasnak egy rövid evangéliumi részt, majd egy magyarázatot, elénekelnek néhány adventi dalt, és mindenki megy a maga dolgára. Ez pozitív töltetet ad a napnak. Spirituális vezetőnk, az úgynevezett lelki igazgató pedig minden régióban, ahol jelen vagyunk, spirituális napokat tart. Szeretné minél ökumenikusabbá tenni az alkalmakat, nagy sikernek örvend. Minden hét úgy kezdődik, hogy reggel nyolc órakor egy rövid igerészlet és hozzá egy tízoros

magyarázat, elmélkedés landol munkatársaink postafiókjában. Ilyen apró lelki útravalókkal is próbáljuk formálni közösségeinket.

Végezetül arra kérek mindenkit, hogy osszon meg velünk egy rövid történetet; olyat, amely meghatotta, felkavarta, megdöbbenette, s amelyre talán maga sem számított.

Bíró István: A gyerekek spirituális éhségére van egy történetem. 2014 karácsonyán együtt ünnepeltünk Dénes atyával, aki egy nagy karácsonyi ikont hozott magával, s a vacsora előtt elkezdte magyarázni, melyik személy miért van a táblaképen. Hozzá legközelebb az egyik tizenhat éves gyerekünk ült, aki a határán volt annak, hogy kimondják róla: speciális szükségletű. Korábban minden lelkiismeret-furdalás nélkül egy spray-vel felgyújtotta a testvére kezét. Egyszer csak azt vettük észre, hogy a srác tátott szájjal hallgatja az atyát, majd elindul a kép felé. Vonzotta a karácsonyi ikon, s vagy tizenöt percen át belélefedkezett, és még az ünnepi vacsora után is „transzállapotban” volt. Természetesen ekkor fegyvelmezni sem kellett. Nem gondoltuk volna, hogy egy ilyen fiúra, aki ennyi mindent elkövetett, ilyen hatással lehet a szent családot ábrázoló ikon. Bárcsak előbb találkozott volna az ikonnal és Dénes atyával!

Éles Mariann: Egy három éve történt esetről beszélnék. Van egy igen mélyen hívó munkatársunk. A bátyja vak, édesanyja régóta beteg. Tizenhat éves volt, amikor egyszer kiült a telep közepére, és azon rágódott, miért érdemli ő ezt. Semmilyen kitörési lehetősége nincs. Azt sem tudja, hova induljon. Aztán találkozott a lelkipásztorunkkal, és elkezdtek beszélgetni. A kegyelem úgy megérintette, hogy bizonyos idő elteltével közvetlen környezetét, az egész telep életét megváltoztatta. Igaz, általában azt mondják: egy fecske nem csinál nyarat. Én viszont vallom: igenis csinálhat nyarat, ha ez a szemlélet benne van az ember szívében-lelkében.

Daám Tibor: Egy alkalommal volt egy gyermekem, egy István nevű fiú, akivel elhelyezési értekezletre indultunk. „Pisti, nem félsz, nem érzed úgy, hogy most ez nagyon nehéz helyzet?” – kérdeztem tőle. Azt felelte: „Ne aggódjon, Tibi bácsi, mert van énnekem egy teremő Istenem, akinek már a születésem előtt terve volt velem. Igaz, engem mindenki elhagyott az életemben, de ő soha. Mindig ott állt mellettem, de ezt nagyon sokáig nem tudtam, ám egy ideje már érzem: bármi történjen velem, mindig ott lesz mellettem.”

Nekem ez volt a legnagyobb tapasztalatom egy gyermekünk hitéről és a hite erejéről. Egy sok-sok bajt megélt fiút gyermekotthoni időszaka alatt érintett meg Isten, s a megtérés élményének volt köszönhető, hogy egy meglehetősen nehéz esemény felé is az Úr segítségével tudott közelíteni. Nemsokára elhelyezték tőlünk, és akkor, rövid ismeretség után is, öleléssel búcsúzott. Különös módon megnyugtató az ő tanúságtétele, mert tudom, hogy bárhol is van, jó helyen van, mivel tudja, hogy az Úr vele van, és soha el nem hagyja.

Ludescher László: A történet az isteni gondviselésről szól. *Böjte Csaba* testvérnek van egy olyan gondolata, miszerint az, amit végzünk, olyan, mint a cirkuszi akrobata mutatványa. Felmegy az emelvényre, megfogja a kötelet, elrugaszkodik, elengedi, és várja, hogy jön a következő. És jön a következő. Általában jön. Mi is minden projektünket, intézményünket,

amikor elindítjuk, valóban olyanok vagyunk, mint az akrobata. Jó magasra mászunk, elrugaszkodunk, és eltelik egy év, másfél év, és bízunk benne, hogy jön a következő program, kötél, finanszírozás. A kollégáknak azt szoktam mondani, ötven százalék a mi dolgunk, a másik ötven a Jóistené. Csináljuk meg, ami a miénk.

Fábián Ildikó: Nálunk is rendszeresek a rendezvények, s egyszer, amikor a debreceni nagytemplomban a püspök úr prédikált, s a televízió interjút készített vele, a beszélgetés közben egy gyerek odaszaladt, és azzal kapta ki a mikrofont a püspök kezéből, hogy neki is van mondanivalója, és elénekelt egy szép keresztyén gyerekéneket. Harsányban egy országos nevelőszülői találkozónk zajlott pár héttel ezelőtt, és az irodavezetővel szinte ugyanez történt: az egyik gyerkőc kikapta kezéből a mikrofont, hogy ő is beszélhessen. A másik: Szabolcs megyében van egy nevelőszülői családunk, ahova kikerült négy gyerek. Az első két-három nap után a nevelőszülő kétségbeesve jelezte a tanácsadó felé, hogy a gyerekek nem hallgatnak rá. Nem tudja, mi a probléma, már orvosnál is megfordultak. Meglátogatta őket a pszichológus kolléga, és látja, hogy valóban nem reagálnak semmire, hiába szól hozzájuk. Amikor megpróbált velük cigány nyelven beszélni, abban a pillanatban felcsillant a szemük, és megindult köztük a kommunikáció. Kiderült, egyetlen szót sem tudnak magyarul. Éveken át rendszeresen találkoztunk velük, s idővel így meséltek a nevelőanyjukról: „Ez a néni egy csoda, mert olyant tud, amit eddig soha nem láttunk. Ez a néni süteményt tud sütni. Nálunk minden vasárnap van sütemény. A mi édesanyánk lekötözött bennünket a vasúti sínhez, de nem haltunk meg, és mi egy olyan helyre kerültünk, ahol nekünk egy néni minden vasárnap süteményt süt. Ezért biztos, hogy nagyon szeret bennünket a Jóisten, és ezt a néni is nagyon szereti.” Ilyen vallomások hallatán különösen meg tudunk rendülni, ezért hisszük, valóban ott van a szolgálatunkon a Jóisten áldása.

Kósa Attila: Azzal kapcsolatban szeretnék egy rövid történetet elmesélni, hogyan látják munkánk tartalmát, minőségét, színvonalát. A romániai szokásoknak megfelelően az iskolák egy évben egyszer az *Iskola másképp* nevű program keretében egyhetes iskolán kívüli vagy belüli programokat szerveznek a tanulóknak. Ilyenkor hozzánk is ellátogatnak iskolai osztályok. Ennek keretében egyszer egy kisiskoláscsoport érkezett fogyatékos gyermekeket foglalkoztató egyik intézményünkbe. Az ott eltöltött fél nap után egy vendéggyerek így fogalmazott: „Itt jobb volt, mint a csokoládégyárban.” Ugyanis előző nap egy csokoládégyárban jártak. Azóta úgy gondolom, hogy a mi munkánk minőségét, szellemiségét úgy kell megfogalmazni, hogy a gyerekeknek jobb legyen nálunk, mint egy csokoládégyári látogatás.

Páll Miklós: Egy ballagási történet: Nyolcadik osztályból ballagóktól búcsúztunk. Amikor megajándékoztuk a lakásotthonban élő kislányt, elkezdett sírni. Megtudtuk, azért sír oly keservesen, mert még soha nem kapott igazi, szívbeli ajándékot...

Miklósi Balázs: Nekem nagyon nehéz ez, mert csak megdöbbentő történeteim vannak, s nem tudom, mi az közülük, amely elétek tárható. Egyszer egy nagyon kemény srác szinte bemenekült hozzánk. Papíron már egy ideje nálunk volt elhelyezve, de nem érkezett meg. Egyszer csak megjelent. Kiderült, azért, mert voltak tartozásai, amelyeket képtelen volt

megadni, s így odakinn életveszélybe került. Ez a srác a karácsonyi ünnepségünkön a mentorának, a gyerekfelügyelőnek szavalt el egy verset, amit tulajdonképpen az apjának szánt...

A másik: Minden évben, most már negyedik esztendeje keresztutat járunk nagycsütörtök éjszaka. A fiúk stációról stációra viszik magukkal a tanyán talált, nyolcvan-száz kiló körüli, régi épületgerendából készített keresztet, s közben imádkozunk. Amikor felérünk a Kálváriadombra, a keresztekhez, mindenki, aki szeretne, szabadon imádkozhat. Ugyanez a kemény, a nagykorúság előtt pár hónappal lévő srác olyan imát mondott el szabadon, ami mindenki számára megdöbbentő volt. Ha egy ilyen gyerek, ilyen helyzetben, ilyen őszintén, sírva tud imádkozni, az a többieknek is nagyon erős példa.

Lőrincz Sándor

